

zákonem ze dne 25. února 1919 č. 84 sb. z. a n. I když se § 12 cit. nař. nezmínuje o soudních uschovacích úřadech, plyne přece již z účelu okolkování bankovek a soupisu jmění v zákoně výslovně vyčteného, že předpis jeho platí i pro tyto úřady; neboť z příčiny tohoto okolkování bylo právě zapovězeno přijímati vklady. Mezitím byla však tato v době skladu, to jest dne 1. března 1919 plativší záповěď nařízením vlády republiky čsl. ze dne 6. března 1919, čís. 111 sb. z. a n. počínajíc dnem 10. března 1919 zrušena, takže toho času není závady, by zmíněný sklad byl přijat do soudního uschování. Přijetí to bylo proto povoleno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti opatrovníka osoby, pro niž byl obnos složen.

Důvody:

Usnesení soudu rekursního jest správně odůvodněno, pročez se na důvody jeho poukazuje, neboť vývody stížnosti nejsou s to, by správnost jich vyvrátily. Dlužno pouze dodati, že soudu náleží při složení k soudu toliko zkoumati, jsou-li po ruce podmínky pro složení k soudu v § 1425 obč. zák. stanovené. V tom směru stížnost nevytýká ničeho. Oprávněnost složení k soudu zkoumati nemá soud ani povinnosti ani práva, rovněž tak není oprávněn zabývat se otázkou, jaké následky právní složení k soudu pro složitele anebo pro toho, pro nějž bylo složeno, má neb míti může. Jest proto stranou ponechati vývody stížnosti k této otázce se vztahující.

Čís. 176.

Na náhradu plně prokázané škody abstraktní pro plnění (čl. 355 a 357 obch. zák.) má prodávající i tehda nárok, převyšuje-li tato prokázaná škoda značně obvyklý zisk občanský.

(Rozh. ze dne 13. května 1919, Rv II 150/19.)

Nesplnivší svůj smluvní závazek, dodati žalobci 400 pytlů po 5 K 95 hal., byla firma B žalována na náhradu škody pro nesplnění ve výši 15 korun za každý nedodaný pytel, celkem tedy na zaplacení 6000 K. Proti žalobě namítala žalovaná strana, že náhrada žalobcem požadovaná jest nepřiměřená, převyšující ujednanou kupní cenu o 200 procent. — Prvý soud (krajský soud v Uh. Hradišti) zjistiv, že tržní cena činila v době, kdy vypršela dodatečná lhůta, povolená žalované žalobcem, 22 až 24 K. odsoudil žalovanou k náhradě celého zažalovaného peníze vytknův toto: Škoda žalobcem vypočtená jest jistě značně vysoká. Počítá-li si však škodu abstraktní (čl. 355, 357 obch. zák.), má na nejméně nárok na náhradu rozdílu mezi cenou trhovou a tržní v době a na místě, kdy, pokud se týče kde byl povinen dodati. A rozdíl tento činí více, než co žádá žalobce. Nelze také tvrditi, že by to bylo nedovoleno neb proti dobrým mravům, poněvadž týž vzestup cen byl by přišel k dobru žalované. Porušení smlouvy nemá jí však přinést zisk. — Odvolací soud (vých. zemský soud v Brně) přiznal žalobci ze zažalovaného peníze jen částku

900 K. odůvodniv svůj výrok takto: Ve případě tomto nejde o náhradu škody konkrétní. Kdyby žalobce byl tvrdil a dokázal, že koupené a nedodané pytle prodal dále a že mu tím ušel zisk, který se rovná zažalovanému obnosu, neb, že si opatřil ony pytle jinde, by dostal závazku převzatému jejich dalším prodejem, a že za ně platil o zažalovaný obnos více, byl by snad i odvolací soud mu přiznal celý, arci neobvykle vysoký rozdíl mezi cenami. Žalobce domáhá se však náhrady škody abstraktní. To znamená, že neutrpěl vlastně žádné škody, že by ji však byl mohl utrpěti, kdyby se byl tehdy ohlédl po náhradě za nedodané pytle. Jde tedy o požadování zcela neobvykle vysoké výhody, za kterou vděčí žalobce jen válečným poměrům, jež vyvolaly zcela mimořádné stoupnutí cen pytlů, jichž byl tehdy, jak jest obecně známo, zvláště velký nedostatek, poněvadž mimo záповědi, pytle vývážeti, (nař. z 22. ledna ř. z. č. 15) platila i jiná opatření obmezující obchod s pytlí. Přiznati žalobci tento celý rozdíl v cenách jako náhradu škody abstraktní dle zásady čl. 357 obch. zák., bylo by nespravedlivou újmou pro žalovanou a neoprávněným obohacením žalobce, tím spíše, an by tento při nedodání pytlů byl lépe na tom, než kdyby tyto bývaly dodány. Neboť v tomto případě byl by se musil, koupiv pytle jako obchodník k dalšímu zcizení, spokojiti, kdyby se nebyl chtěl dopustiti předražování, s občanským ziskem, pozůstávajícím v několika procentech ceny nákupní, kdežto zde by získal bez námahy a nebezpečí více než dvojnásobný obnos. K něčemu takovému mu soud dopomáhati nemůže. Na základě §§ 273 a 364 c. ř. s. a uváživ, že po čas války pracovali i nejslušnější obchodníci se ziskem 20—30%, vyměřil proto odvolací soud abstraktní škodu žalovaného obnosem rovnajícím se 30% kupní ceny, zaokrouhliv obnos tento nahoru. Způsobem tímto není zkrácen žalobce, jemuž náhrada škody náleží, a žalovaná, která, nedodrževši smlouvu, porušila právo, není nespravedlivě utlačena.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu prvního.

Důvody:

Soud odvolací ve shodě se soudem první stolice zaujal správně právní stanovisko, že žalobci přísluší dle čl. 356 obch. zák. nárok na náhradu škody pro neplnění, míní však, že žalobcem žádaný a prvním soudem přirčený obnos 6000 K jest příliš vysoký vzhledem k tomu, že přesahuje značně obvyklý u slušných obchodníků výdělek 30%, takže by prisouzení celého zažalovaného obnosu znamenalo nespravedlivé poškození žalované firmy a zcela neoprávněné obohacení žalobce; vyměřil tedy soud odvolací podle zásad §u 273 a 364 c. ř. s. škodu přiměřeným dle svého mínění obnosem 900 K. Toto umenšení škody spočívá na právním omylu. Pro výpočet škody, kterou kupec žádá pro neplnění, jest směrodatným čl. 357 odst. 3 obch. zák., a to nejen při obchodech fixních, nýbrž i při jiných obchodech, o nichž v ostatním platí ustanovení čl. 356 obch. zák. Dle tohoto ustanovení pozůstává obnos náhrady, kterou prodávatel má poskytnouti, v rozdílu mezi smluvní cenou kupní a mezi tržní cenou prodaného zboží, jaká jest v čase plnění na místě plnění. Tato abstraktní škoda jest minimum, na které kupec má právo, neboť

kupec jest oprávněn požadovati i větší dokazatelnou škodu (škodu konkrétní), on má právo volby požadovati tu neb onu škodu. Jak první stolice bylo zjištěno, — a v tom se odvolací soud od zjištění první stolice neodchyluje — činila tržní cena pytlů moučných v čase, kdy mělo býti plněno, 22 až 24 K. Zdali za čas plnění jest považovati duben 1919, jak míní soud odvolací, čili září 1918, jak za to má soud první stolice, jest v daném případě lhostejno, poněvadž jak v dubnu, tak i v září 1918 byly ceny moučných pytlů stejné. Dlužno však správným uznati v té příčině názor soudu prvního, neboť doba plnění končí teprve tehdy, když prošla dodatečná lhůta ku plnění, prodávateli dle zákona poskytnutá. Poněvadž pak smluvní cena pytlů činila dle dopisů žalované firmy 5 K 95 h za kus a jejich tržní cena v čase, kdy mělo býti dodáno, 22 až 24 K, činí žalobcem jako abstraktní škoda požadovaný obnos 6000 K ještě méně, než by dle zákona byl oprávněn požadovati. Úvahu odvolacího soudu, že by přiřčením celého rozdílu mezi cenou smluvní a cenou tržovou se dostalo žalobci neoprávněného zisku, nelze uznati případnou vůči přesnému ustanovení zákona, jenž škodu tu způsobem určitým a jasným stanoví, úvaha ona není však ani zcela přiléhavou. Žalovaná firma byla povinna smluvený počet pytlů za smluvenou cenu nejdéle do posledního dne lhůty jí dodatečně poskytnuté žalobci dodati. Buť zboží to měla po ruce, anebo musila si je tehdy opatřiti; měla-li je po ruce a nedodala, vyplynul jí nedodáním zisk v ten způsob, že mohla zpeněžit zboží za tržní ceny v onu dobu platné, ano mohla vzhledem k tomu, že dle posudku znalců cena ta koncem září 1918 stoupla až na 28 K, docíliti zisku ještě většího. Pak-li by však, by svému smluvnímu závazku vůči žalobci dostála, byla musila pytle koupiti, byla by je musila platiti po 22 až 24 K a tedy byla by ztratila nejméně 15 K na kuse, kteréžto ztrátě se vyhnula porušením smlouvy. To jest rub úvahy soudu odvolacího, ke kterému týž nepřihlížel, ač tak tím spíše učiniti měl, protože žalovaná firma to jest, která smlouvu porušila, a podle zásad cti a víry v obchodě v první řadě jest ohled vzíti na onu stranu, jež při smlouvě věrně a poctivě trvá. Nebyl tedy odvolací soud oprávněn v tomto případě od přesného ustanovení zákona (čl. 357 odst. 3 obch. zák.) se odchýliti, a není ostatně ani dovolání se Šu 273 c. ř. s. v tomto případě na místě, poněvadž tu není podmínek v témž Šu pro jeho užití uvedených. Bylo tedy dovolání ve věci vyhověti, a poněvadž rozsudek první stolice odpovídá zákonu, bylo jej obnoviti.

Čís. 177.

Zákaz postupu uzávěrky postihuje též nárok na náhradu škody pro nedodání, pokud se týče nárok na náhradu zájmu dle Šu 368 ex. ř.

(Rozh. ze dne 20. května 1919, Rv I 237/19.)

Závěrečným listem ze dne 4. července 1915 koupil obchodník A u obchodníka B 100 beden sardinek. Dle doložky závěrečného listu jest uzávěrka nepřevoditelná. Nedodav zboží byl B k žalobě A-ově pravo-
platně odsouzen, tak učiniti. Než i exekuce, vedená dle § 346 ex. ř. mí-